

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Adam Roch

SSN Stanisław Stankiewicz

w sprawie **T.G.**

skazanego wyrokiem łącznym,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 2 grudnia 2025 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Gostyninie

z 4 sierpnia 2023 r. sygn. akt II K 39/23,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Gostyninie.**

Adam Roch

Ryszard Witkowski

Stanisław Stankiewicz

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Gostyninie, po przeprowadzeniu postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego, mając na uwadze, że T.G. skazany został prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Gostyninie z 21 marca 2017 r. sygn. akt II K310/16, za

czyn z art. 158 § 1 k.k. - na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na okres 3 lat próby; postanowieniem z 21 listopada 2019 roku zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności; *kara ta wykonywana była w okresie od 15 lutego 2023 r. do 13 października 2023 r.*;

2. Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie z 22 stycznia 2018 r. sygn. akt II K 949/17, za czyn z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - na karę 10 miesięcy ograniczenia wolności; *kara ta została w całości wykonana*;

3. Sądu Rejonowego w Gostyninie z 28 maja 2018 r. sygn. akt II K 246/17, za czyn z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności oraz za czyn z art. 59 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - na karę roku pozbawienia wolności i grzywnę 50 stawek dziennych po 20 zł stawka; orzeczono karę łączną roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na okres 2 lat próby; postanowieniem z 21 listopada 2019 r. zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności; *kara ta miała być wykonywana w okresie od 13 października 2023 r. do 10 października 2024 r.; kara grzywny została wykonana*;

4. Sądu Rejonowego w Gostyninie z 3 stycznia 2019 r. sygn. akt II K 444/16, za czyn z art. 158 § 1 k.k. - na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności; *kara nie została wykonana*.

Sąd Rejonowy w Gostyninie, mając na uwadze wymienione wyżej prawomocne wyroki, wyrokiem łącznym z 4 sierpnia 2023 r. sygn. akt II K 39/23 orzekł co następuje:

- I. na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., w miejsce kar jednostkowych wymierzonych wyrokami opisanymi w punktach 1 i 4 (*// K 310/16 i II K 446/16*) oraz kary łącznej wymierzonej wyrokami opisanymi w pkt 3 (*// K 246/17*) wymierzył karę łączną 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności;
- II. na podstawie art. 572 k.p.k. w pozostałym zakresie postępowanie umorzył;
- III. zwolnił skazanego w całości od ponoszenia kosztów sądowych, a wydatkami obciążył Skarb Państwa.

Wyrok powyższy nie został zaskarżony i uprawomocnił się w dniu 12 sierpnia 2023 r.

Kasację na korzyść skazanego T.G. od wyroku sądu I instancji –na podstawie art. 521 § 1 k.p.k., art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k., art. 537 § 1 i 2 k.p.k. – wniósł Prokurator Generalny, podnosząc zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisu prawa karnego procesowego, a to:

- „art. 366 § 1 k.p.k., poprzez niewyjaśnienie mających istotne znaczenie dla orzekania w przedmiocie wydania wyroku łącznego okoliczności, w tym w szczególności co do przekazania w dniu 15 lutego 2023 r. T.G. z Republiki Federalnej Niemiec do Polski w wykonaniu wydanego wobec niego europejskiego nakazu aresztowania w sprawach Sądu Rejonowego w Gostyninie o sygn. II K 310/16 i II K 246/17 i zaniechaniu dokonania w tym zakresie ustaleń co do sytuacji prawnej skazanego w sprawie o sygn. II K 444/16, w następstwie czego doszło do rażącego naruszenia art. 607e § 1 k.p.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k. oraz art. 85 § 2 k.k., polegającego na połączeniu kary 3 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Gostyninie w sprawie o sygn. II K 444/16 z karami pozbawienia wolności orzeczonymi wobec niego w sprawach o sygn. II K 310/16 i II K 246/17, pomimo tego, że w postępowaniu o sygn. II K 444/16 T.G. nie wyraził zgody na przekazanie i nie zrzekł się przysługującego mu prawa do skorzystania z zasady specjalności, a zatem brak było warunków do objęcia powyższej kary pozbawienia wolności węzłem kary łącznej”;
- „art. 86 § 1 k.k. (w *brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 roku*), polegające na orzeczeniu kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności, tj. w wymiarze przekraczającym górną granicę przewidzianą w powyższym przepisie, która wynosi 1 rok i 11 miesięcy”.

W konsekwencji tak sformułowanego zarzutu autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Gostyninie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego okazała się oczywiście zasadna, gdyż trafnie skarżący wywodzi, że w procedowanej sprawie zaskarżony wyrok został wydany z rażącym naruszeniem art. 366 § 1 k.p.k., którego bezpośrednią konsekwencją stało się rażące naruszenie art. 607e § 1 k.p.k. Nieuprawnionym było bowiem objęcie kary 3 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu

Rejonowego w Gostyninie w sprawie o sygn. akt II K 444/16, węzłem kary łącznej, skoro kara ta nie stanowiła podstawy przekazania skazanego do Polski w wyniku wykonania ENA, a T.G. nie zrzekł się prawa wynikającego z zasady specjalności. Nadto wydany wyrok łączny rażąco naruszył art. 86 § 1 k.k., gdyż orzeczenie kary łącznej w wymiarze 2 lat pozbawienia wolności, nastąpiło z przekroczeniem maksymalnej granicy jej wymiaru, określonej tym przepisem (w *brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2015 r. do 23 czerwca 2020 r.*). Powyższe umożliwiło zatem uwzględnienie kasacji Prokuratora Generalnego na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Zgodnie z treścią, statuującego zasadę specjalności art. 607e § 1 k.p.k., osoby przekazanej w wyniku wykonania nakazu nie można ścigać za przestępstwa inne niż te, które stanowiły podstawę przekazania, ani wykonać orzeczonych wobec niej za te przestępstwa kar pozbawienia wolności albo innych środków polegających na pozbawieniu wolności. Z kolei stosownie do art. 607e § 3 pkt 6 i 7 k.p.k., przywołanego powyżej przepisu § 1 nie stosuje się, jeżeli osoba ścigana wyraziła zgodę na przekazanie i zrzekła się korzystania z prawa określonego w § 1 lub po jej przekazaniu, złożyła przed sądem właściwym do rozpoznania sprawy oświadczenie o zrzeczeniu się korzystania z prawa określonego w § 1 w odniesieniu do czynów popełnionych przed przekazaniem.

Analiza akt niniejszej sprawy, w tym pisemnego uzasadnienia wyroku z 4 sierpnia 2023 r. sygn. akt II K 39/23, prowadzi do wniosku, że Sąd Rejonowy w Gostyninie procedując w przedmiocie wydania wyroku łącznego, miał na uwadze wszystkie wskazane prawomocne skazania, pomimo tego, że sprawa o sygn. II K 444/16, znajdująca się wówczas również na etapie postępowania wykonawczego nie była objęta przekazaniem w wyniku wykonania ENA. W postępowaniu tym, z uwagi na to, że wykonaniu podlegała kara pozbawienia wolności w wymiarze do 4 miesięcy, wobec negatywnej przesłanki z art. 607b pkt 2 k.p.k., odstąpiono od występowania z wnioskiem o wydanie ENA (*k. 814 akt II K 444/16*). Z akt tej sprawy, jak i z akt spraw o sygn. II K 310/16 i II K 246/17 jednoznacznie wynika, że T.G. w dniu 15 lutego 2023 r. został przekazany do Polski z Republiki Federalnej Niemiec w wykonaniu europejskiego nakazu aresztowania, wydanego przez Sąd Okręgowy w Płocku w dniu 4 sierpnia 2021 r. sygn. akt II Kop 15/21 - w celu odbycia kary 8 miesięcy pozbawienia

wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Gostyninie w sprawie o sygn. II K 310/16 oraz kary łącznej roku pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Gostyninie w sprawie II K 246/17 (*odpisy ENA i protokół przekazania - k. 385-393, 440-441 akt II K 310/16; k. 587-595, 634-635 akt II K 246/17*). Z przekazanych natomiast przez stronę niemiecką dokumentów wynika, że nie zrezygnowano z zastosowania zasady specjalności (*k. 406-408 akt II K 310/16; k. 599-601 akt II K 246/17*).

Po przekazaniu do Polski skazany również nie złożył oświadczenia w tym zakresie w sprawie o sygn. akt II K 444/16, jak i w trakcie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego, które zostało przeprowadzone bez jego uczestnictwa, a jedynie z udziałem obrońcy. Zauważyć przy tym należy, że sąd nie wyznaczył w tej sprawie posiedzenia w przedmiocie odebrania od skazanego oświadczenia określonego w art. 607e § 1 k.p.k., a jedynie wystosował do niego w dniu 17 lutego 2023 r. pismo wzywając do jego złożenia, które pozostało bez odpowiedzi (*k. 857-858 akt II K 444/16*). W takiej sytuacji niemożliwe było objęcie wymierzonej wydanym w sprawie II K 444/16 wyrokiem, kary 3 miesięcy pozbawienia wolności, karą łączną pozbawienia wolności orzeczoną w wyroku łącznym Sądu Rejonowego w Gostyninie w sprawie II K 39/23.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego niekwestionowany jest pogląd, że zasada specjalności sformułowana w art. 607e § 1 k.p.k. stanowi przesłankę ujemną dla orzeczenia kary łącznej obejmującej kary pozbawienia wolności, wymierzone za przestępstwa inne, niż te, które stanowiły podstawę wydania na podstawie europejskiego nakazu aresztowania. Rażąco naruszenie art. 607e § 1 k.p.k. i zawartej w nim zasady specjalności stanowić będzie zarówno wydanie wyroku łącznego obejmującego kary pozbawienia wolności nieobjęte decyzją o przekazaniu, niezależnie od zasady przyjętej za podstawę ukształtowania kary łącznej, jak i wykonanie uprzednio orzeczonej kary łącznej obejmującej takie kary (*tak np. w wyrokach z: 20 października 2011 r. sygn. akt III KK 140/11, Lex 1044023; 14 stycznia 2014 r. sygn. akt V KK 357/13, Lex 1491071; 13 stycznia 2016 r. sygn. akt III KK 471/15, Lex 1956353; 6 grudnia 2018 r. sygn. akt IV KK 502/17, Lex 2627992; 12 października 2022 r. sygn. akt I KK 343/22, Lex 3521321; 9 stycznia 2024 r. sygn. akt II KK 426/23, Lex 3652111*). Uchylenie przeszkody do wydania wyroku obejmującego

kary pozbawienia wolności za inne czyny popełnione przez skazanego przed przekazaniem i niewskazane w orzeczeniu o przekazaniu, przy jednoczesnym braku oświadczenia państwa wykonania nakazu, może nastąpić poprzez wyrażenie przez skazanego zgody na wykonanie tych kar i zrzeczenia się korzystania z zasady specjalności po przekazaniu, przy czym zrzeczenie to winno nastąpić w sposób jednoznaczny, dobrowolny, ze świadomością konsekwencji, a także poprzedzać wydanie wyroku łącznego (*np. wyrok Sądu Najwyższego z 19 sierpnia 2009 r. sygn. akt II K 181/09, Lex 519672*). Tymczasem na posiedzeniu w dniu 20 października 2023 r. skazany T.G. jednoznacznie oświadczył, że nie wyraża zgody na wykonanie kary orzeczonej wyrokiem wydanym w sprawie II K 444/16 i objętej wyrokiem łącznym w sprawie II K 39/23 (*k. 72 akt II K 39/23*).

Dokonując oceny procedowania Sądu Rejonowego w Gostyninie w przedmiocie wydania wyroku łącznego w omawianej sprawie zasadnym będzie uznanie, iż postępowanie to zostało przeprowadzone z rażącym naruszeniem art. 366 § 1 k.p.k., obligującym przewodniczącego rozprawy do takiego kierowania jej przebiegiem, aby wyjaśnione zostały wszystkie okoliczności sprawy. Te okoliczności winny być wyjaśnione w sposób pozwalający na dokładne ustalenie, czy zachodzą warunki do wydania wyroku łącznego, *in concreto*, czy orzeczone wobec skazanego T.G. jednostkowymi wyrokami kary pozbawienia wolności rzeczywiście podlegały wykonaniu w rozumieniu obowiązującego przed dniem 24 czerwca 2020 r. art. 85 § 2 k.k. W omawianej sprawie powinności tej sąd wydający wyrok łączny nie sprostął i w efekcie zaniechał wyjaśnienia sytuacji prawnej skazanego zaistniałej w sprawie o sygn. II K 444/16. Treść protokołu rozprawy z 3 sierpnia 2023 r. (*k. 58 akt II K 39/23*) wskazuje, że sąd dysponował wówczas jedynie aktami postępowania Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie o sygn. *akt II K 949/17*, a więc dot. skazania, które nie podlegało łączeniu i dopuścił dowód z zalegających w tych aktach istotnych dokumentów. W pozostałym natomiast zakresie ujawnił tylko dowody, które zostały włączone do akt sprawy o sygn. *akt II K 39/23*, wśród których brak było jakichkolwiek dokumentów odnoszących się stricte do biegu postępowań wykonawczych prowadzonych w sprawach II K 310/16, II K 246/17 i II K 444/16, w tym, co do okoliczności przekazania skazanego w wyniku wykonania wydanego w sprawach o sygn. *akt II K 310/16* i *II K 246/17* europejskiego nakazu aresztowania. W

aktach sprawy znajdują się jedynie odpisy wydanych wyroków skazujących, a w protokole brak wzmianki, iż sąd procedujący w przedmiocie wydania wyroku łącznego dysponował aktami tych trzech sprawi z nimi się zapoznał, skoro nie zaliczył ich w poczet materiału dowodowego. Bezpośrednią konsekwencją tego uchybienia stało się rażące naruszenie przez Sąd Rejonowy w Gostyninie przepisu art. 607e § 1 k.p.k., jak i art. 85 § 2 k.k. Wobec niewyrażenia przez skazanego zgody na wyłączenie stosowania zasady specjalności co do czynów popełnionych przed przekazaniem - przypisanych mu wyrokiem wydanym w sprawie II K 444/16 - zarówno w trakcie procedury wykonania ENA, jak i po przekazaniu do Polski (art. 607e § 3 pkt 6 i 7 k.p.k.) oraz wobec niezaistnienia żadnej z pozostałych określonych w art. 607e § 3 k.p.k., przesłanek umożliwiających odstępianie od stosowania tej zasady, bez wątpienia orzeczona kara 3 miesięcy pozbawienia wolności nie mogła zostać wprowadzona do wykonania.

Niezależnie od powyższego, wydany w dniu 4 sierpnia 2023 r. omawiany wyrok łączny wydany został z rażącym naruszeniem art. 86 § 1 k.k. W myśl wskazanych w tym przepisie reguł (*w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2015 r. do 23 czerwca 2020 r.*), sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak 810 stawek grzywny, 2 lat ograniczenia wolności i 20 lat pozbawienia wolności. Zgodnie z normą zawartą w § 4 powyższego przepisu, określone w § 1 zasady wymiaru kary łącznej stosuje się odpowiednio, jeżeli przynajmniej jedną z kar podlegających łączeniu jest już orzeczona kara łączna.

W niniejszej sprawie, skoro sąd zdecydował o połączeniu kar pozbawienia wolności orzeczonych w sprawach o sygn. II K 310/16, II K 246/17 i II K 444/16, granice kary łącznej pozbawienia wolności wyznaczała zatem z jednej strony - przy uwzględnieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 18 kwietnia 2019 r. sygn. akt II K 14/17, stwierdzającego zakresową niekonstytucyjność art. 86 § 4 k.k.

- najwyższa z kar wymierzona w wyroku o sygn. II K 246/17, tj. kara roku pozbawienia wolności, a z drugiej strony suma podlegających łączeniu kar jednostkowych i kary łącznej (8 miesięcy, rok, 3 miesiące), tj. 1 rok i 11 miesięcy pozbawienia wolności. Niedopuszczalnym zatem było orzeczenie przez sąd kary łącznej w wymiarze 2 lat pozbawienia wolności, a więc powyżej maksymalnej granicy określonej normą art. 86

§ 1 k.k.

Opisane wyżej uchybienia sądu miały rażący charakter i istotny wpływ na treść wydanego w dniu 4 sierpnia 2023 r. wyroku łącznego, albowiem doprowadziły przede wszystkim do bezprawnego połączenia orzeczonej wobec T.G. kary 3 miesięcy pozbawienia wolności, która nie mogła zostać wprowadzona do wykonania, a także do orzeczenia kary łącznej w wymiarze wyższym niż zakreślony przepisami prawa.

Dodać należy, że skutkiem takiego postąpienia sądu jest to, że wydany w dniu 4 sierpnia 2023 r. wyrok łączny, z uwagi na naruszenie art. 607e § 1 k.p.k. nie podlega wykonaniu i koniecznym stało się odrębne odbywanie przez skazanego poszczególnych kar pozbawienia wolności. Aktualnie T.G. odbył zarówno karę 8 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną w sprawie o sygn. akt II K 310/16 (*od 15 lutego 2023 r. do 13 października 2023 r.*), jak i karę łączną roku pozbawienia wolności orzeczoną w sprawie o sygn. akt II K 246/17 (*od 13 października 2023 r. do 12 października 2024 r.*). Aktualnie odbywa natomiast karę 2 lat pozbawienia wolności orzeczoną kolejnym wydanym wobec niego wyrokiem Sądu Rejonowego w Gostyninie z 30 kwietnia 2024 r. w sprawie o sygn. akt II K 303/23 (*od 12 października 2024 r. do 12 października 2026 r. - informacja KRK, informacja z CBDOPW*). Z uwagi na to ostatnie skazanie, które nie było objęte zakresem przedmiotowym w sprawie o sygn. akt II K 39/23. uchylenie skarżonego niniejszą kasacją prawomocnego wyroku łącznego umożliwi prawidłowe orzekanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego, albowiem istnieją podstawy do orzeczenia - w oparciu o przepisy obowiązujące od 24 czerwca 2020 r. - kary łącznej obejmującej kary pozbawienia wolności wymierzone w sprawach o sygn. akt: II K 310/16; II K 246/17 i II K 303/23.

Procedując powtórnie Sąd Rejonowy w Gostyninie, będzie zobowiązany do uwzględnienia powyższych uwag i respektowania obowiązujących przepisów prawa materialnego i procesowego.

Z tych względów orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.

Adam Roch

Ryszard Witkowski

Stanisław Stankiewicz

[WB]

[a.ł]

